

Taristuministri määruse „Taristuministri 31. juuli 2025. a määruse nr 46 „Elektriauto laadimispunktide rajamise toetamise tingimused ja kord“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Taristuministri 31. juuli 2025. a määruse nr 46 „Elektriauto laadimispunktide rajamise toetamise tingimused ja kord“ muutmise määrus kehtestatakse atmosfääriõhu kaitse seaduse § 161 lõike 3 ja § 182¹ lõike 5 alusel.

Määrusega reguleeritakse elektriautode laadimistaristu rajamise toetuse andmist kortermajade piirkonda, millega antakse muude riiklike meetmetega koosmõjus tõuge elektriautode laialdasemaks kasutuselevõtuks Eestis.

Määrusega panustatakse arengustrateegia „Eesti 2035“ aluspõhimõtete hoidmisesse ja sihi „Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond“ ning selle tegevuskava teemakimbust „Ruum ja liikuvus“ kirjeldatud transpordiga seotud eesmärkide ja eelkõige mõõdikute „Kasvuhoonegaaside heide transpordisektoris“ ja „Elukeskkonnaga rahul või pigem rahul olevate elanike osatähtsus“ saavutamisse.

Samuti panustatakse sellega riigieelarve tulemusvaldkonda „Kliima, energeetika ja elurikkus“, programmi „Transpordi ja liikuvuse programm“ ning selle tegevusse „Ohutu ja säästliku transpordisüsteemi arendamine“, mille tegevuse üks eesmärkidest on ellu viia keskkonnahoidlikku liikuvust soodustavaid tegevusi.

Niisamuti on „Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021–2035“ põhifookus transpordivahendite ja -süsteemi keskkonnajalajälje vähendamine ehk säästva transpordi arendamise poliitika, et aidata saavutada kliimaeesmärke 2030. ja 2050. aastaks.

Kliimakindla majanduse seaduse väljatöötamisel on transpordisektorit puudutavas jõutud arusaamale, et ühistransport peab olema kvaliteetne ja minimaalse heitega, sõidu- ja kaubaveoautod keskkonnasäästlikumad ning ratta- ja jalgteede võrgustik soodustama erinevaid liikumisviise. Kiireid muutusi on praeguste teadmiste järgi võimalik saavutada säästlikumate kütuste ja autode kasutuselevõtu soodustamise, sealhulgas vastava laadimistaristu arendamise abil, kuna käitumuslike muutuste saavutamine on keerulisem¹.

2. Eelnõu koostajad

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Kliimaministeeriumi liikuvuse arengu ja investeringute osakonna peaspetsialist Ülle Rätsep (ulle.ratsep@kliimaministeerium.ee; 5344 8013), Sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus toetuste ja teenuste osakonna projektikoordinaator Lilian Olle (lilian.olle@kik.ee; 5880 0238). Eelnõu õigusekspertiisi tegid Sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus jurist Jaanika Vilde (jaanika.vilde@kik.ee; 5880 0207) ja Kliimaministeeriumi jurist Rene Lauk (rene.lauk@kliimaministeerium.ee; 626 2948). Eelnõu ja seletuskirja keeetoimetas Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Inge Mehide (inge.mehide@justdigi.ee).

¹ [Kliimaministeerium](https://kliimaministeerium.ee), 2025

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse muutmise määruse eelnõu (edaspidi ka *eelnõu*) koosneb üheksast punktist, millega muudetakse taristuministri 31. juuli 2025. a määrust nr 46 „Elektriauto laadimispunktide rajamise toetamise tingimused ja kord“. Määruse muutmise eesmärk on parandada määrusesisesed viited ning selguse huvides täpsustada kohalikule omavalitsusele kehtivaid toetuse taotlemise tingimusi ning kiirlaadija mõiste sõnastust. Eesmärk ei ole kehtivate tingimuste muutmine, vaid olemasolevate täpsemalt ja selgemalt sõnastamine.

Punktiga 1 täpsustatakse kiirlaadija mõiste sõnastust, et luua läbi pikema sõnastuse taotlejate jaoks selgus, mida peetakse silmas kiirlaadija mõiste all. Kiirlaadija on selline aku laadimise seade, mille võimsus on 40 kW või suurem ühe elektriauto laadimise jaoks igal ajahetkel. Kiirlaadija ei ole selline aku laadimise seade, mille võimsus on küll näiteks 40 kW, aga mille kasutamisel mitme sõiduki laadimiseks võimsus hajuks väiksemaks vastavalt laetavate autode arvule. Kui kiirlaadijal on mitu laadimispunkti, siis peab laadija võimsus võimaldama igal laadimispunktil toimida kiirlaadijana ehk igast laadimispunktist peab igal ajahetkel tulema vähemalt 40 kW või rohkem elektriauto akusse energiat. Kiirlaadija võib olla ka ühe laadimispunktiga laadija.

Punktidega 2–3 täpsustatakse selguse huvides **määruse § 5 lõikes 4 ja eelnõuga lisatavas lõikes 4¹** kohalikule omavalitsusele kehtivaid toetuse taotlemise tingimusi. Lisaks avaliku kiirlaadija omandamise toetuse taotlemisele saab toetust taotleda selle projekteerimiseks ja ehitamiseks ning vajaduse korral dunaamilise koormusjaotuse süsteemi omandamiseks ja paigaldamiseks. Tuuakse sõnaselgelt välja, et kohaliku omavalitsuse üksus ei saa toetust taotleda elektrivõimsuse juurdeostmiseks ega ka uue võrguühenduse loomiseks vaja minevate amprite hankimiseks. Põhjus on selles, et antav toetus on mõeldud laadijate ja nende toimimiseks vajaliku taristu väljaehitamiseks, aga mitte uute liitumispunktide rajamiseks. Samuti ei rahastata meetmest kohalikele omavalitsustele amprite juurdeostmist, sest see moodustaks ebaproportsionaalselt suure osa koguinvesteeringust võrreldes laadimistaristu rajamisega ning toetus ei panustaks otseselt ning piisaval määral meetme eesmärgi saavutamisse, milleks on kasvuhoonegaaside kokkuhoid, vaid panustaks pigem kõrvaltegevusse. Kohalikud omavalitsused peaksid seega rajama oma laadimistaristu asukohtadesse, kus on juba piisav võimsus, või tasuma amprite juurdeostmise eest omavahenditest.

Punktiga 4 sätestatakse **määruse § 7 lõikes 3**, et kulu on abikõlblik tingimusel, et on esitatud laadimispunkti kasutusteatis ning võrguettevõtjaga on sõlmitud võrguleping, mille kohaselt on tagatud rajatavate laadimispunktide vajadusele vastav võimsus. Seega, need korteriühistud, kellel on võimsust piisavalt, ei pea kohustuslikus korras sõlmima uut võrgulepingut võrguühenduse suurendatud läbilaskevõime jaoks, kui vajadusele vastav piisav võimsus on tagatud olemasoleva võrgulepinguga.

Punktidega 5–6 parandatakse **määruse § 9 lõike 2 punktides 9–10** määrusesisesed viited. Punktis 9 viidatud kasutusõiguse leping maaomanikuga peab olema kehtiv, st kasutusõigus peab olema üle antud hiljemalt toetuse taotluse esitamise ajaks.

Punktiga 7 lisatakse **määruse § 9 lõikesse 2 punkt 14**, et selguse huvides täpsustada taotlusele lisatavate dokumentide nimistut. Taotlus peab sisaldama kohaliku omavalitsuse kinnitust, et projekti tegevustega ei planeerita ehitusseadustiku § 65¹ lõigetes 4–7 sätestatud kohustuste täitmist ning parkimiskohad, kuhu planeeritakse rajada laadijad, ei ole rajatud hiljem kui 10. märtsil 2021. Sisuliselt tuleneb sama kohustus määruse § 5 lõikest 6.

Punktiga 8 parandatakse määruse § 13 lõike 2 punktis 7 ja määruse § 16 lõike 6 punktis 2 määrusesisesed viited.

Punktiga 9 sätestatakse määruse § 17 lõike 4 punktis 1, et lisaks laadimispunkti teostusjoonisele ja deklaratsioonile tuleb esitada kasutusteatis või -luba, sest laadija ehitamisel on alati kohustuslik vähemalt ehitusteatis ja ka kasutusteatis. Mõningatel juhtudel pole välistud ka loakohustus.

Punktiga 10 parandatakse määruse § 19 lõikes 6 määrusesisene viide.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Direktiivi (EL) 2003/87/EÜ artikli 10 punkti 3 kohaselt on liikmesriikidel õigus otsustada selle üle, kuidas kasutada lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel müügist saadud tulu. Seejuures loetletakse direktiivi artikli 10 punktis 3 eesmärgid, millest üks või mitu peavad olema täidetud. Artikli 10 punkti 3 alapunkti f kohaselt võivad liikmesriigid seejuures kasutada kõnealust tulu näiteks investeringuteks sellistesse transpordiliikidesse ja kiirendamiseks üleminekut sellistele transpordiliikidele, mis aitavad märkimisväärselt kaasa sektori süsinikuheite vähendamisele. Nimetatud direktiiv on riigisisesse õigusesse üle võetud atmosfääriõhu kaitse seaduse (AÕKS) ja selle alusel kehtestatud määrustega. Lisapiiranguid direktiivi viidatud sätestest vahendite kasutamisele ei seata.

5. Määruse mõju

Määruse üldine mõju

Määruse muutmise tulemusena parandatakse määrusesisesed viited ning selguse huvides täpsustatakse kohalikule omavalitsusele kehtivaid toetuse taotlemise tingimusi. Kuna kehtivaid tingimusi ei muudeta ja täpsustatakse olemasolevaid selgema sõnastusega, siis muudatuste tulemusena on tingimused kooskõlas kavandatuga ning taotleja jaoks selgemad, kuna mitmel puhul oli tegemist ilmse viitamise veaga, mis tekkis seoses numeratsiooni muutumisega.

Mõju halduskoormusele

Eelnõuga ei kaasne ettevõtjatele ega kodanikele ühtegi uut kohustust riigi ees.

Mõju majandusele ja ettevõtluskeskkonnale

Eelnõuga tehtavad muudatused ei avalda mõju majandusele ega ettevõtluskeskkonnale.

6. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõuga ei kaasne lisakulusid ega -tulusid, seal hulgas ei suurene halduskulu.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

8. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Eesti Linnade ja Valdade Liidule, Eesti Korterühistute Liidule ja SA Keskkonnainvesteeringute Keskusele.